

Přednáška - Suhotra Swami

Śrīmad Bhāgavatam 2.9.2, Praha 28.7.1992

Téma: Původní podoba

*bahu-rūpa ivābhāti māyayā bahu-rūpayā
ramamāṇo guṇeṣv asyā mamāham iti manyate*

bahu-rūpaḥ—četné podoby; *iva*—jako kdyby; *ābhāti*—projevené; *māyayā*—vlivem vnější energie; *bahu-rūpayā*—v četných podobách; *ramamāṇaḥ*—užívající si; *guṇeṣu*—v různých kvalitách; *asyāḥ*—vnější energie; *mama*—moje; *aham*—já; *iti*—takto; *manyate*—myslí si.

Iluzí oklamaná živá bytost se zjevuje v mnoha podobách, které jí poskytuje vnější energie Pána. Když si takto uvězněná živá bytost užívá v kvalitách hmotné přírody, začíná mylně uvažovat v pojmech „já“ a „moje“.

VÝZNAM: Různé podoby živých bytostí jsou různými oděvy, které jim poskytuje iluzorní vnější energie Pána podle kvalit přírody, jichž si chtějí živé bytosti užívat. Vnější, hmotná energie je zastoupena svými třemi kvalitami —dobrem, vášní a nevědomostí. I v hmotné přírodě má tedy živá bytost možnost nezávislé volby a v souladu s touto volbou jí hmotná energie poskytuje různé druhy hmotných těl. Existuje 900 000 druhů těl vodních živočichů, 2 000 000 rostlinných druhů, 1 100 000 červů a plazů, 1 000 000 druhů ptáků, 3 000 000 různých těl zvířat a 400 000 lidských podob. Celkem existuje 8 400 000 druhů těl na různých planetách ve vesmíru a živá bytost se neustále převtěljuje podle toho, jaký hledá požitek. Dokonce i v jednom těle prochází živá bytost z dětství do chlapectví, z chlapectví do mládí, z mládí do stáří a ze stáří do jiného těla, které si vytváří svým jednáním. Živá bytost si své tělo vytváří vlastními touhami a vnější energie Pána jí poskytuje přesně takovou podobu, s jakou si může užívat podle svých tužeb v nejvyšší míře. Tygr si chce pochutnávat na krvi jiných zvířat, a hmotná energie mu proto milostí Pána dá tělo tygra, jehož stavba umožňuje pít krev jiného zvířete. Chce-li živá bytost získat tělo poloboha na vyšší planetě, i to může dostat milostí Pána. Je-li však dostatečně inteligentní, pak bude chtít získat duchovní tělo, aby mohla být ve společnosti Pána, a toho se jí také dostane. Živá bytost tedy může plně využít své nepatrné svobody a Pán je tak laskavý, že jí udělí přesně takové tělo, jaké si živá bytost přeje. Toužení živé bytosti je jako snění o zlaté hoře. Člověk ví, co je hora, a ví také, co je zlato, a pouze vlivem jeho touhy se mu zdá o zlaté hoře, ale když jeho sen skončí, vidí před sebou něco jiného. Jakmile se probudí, zjistí, že kolem není žádné zlato ani hora, natož pak zlatá hora.

Různá postavení živých bytostí v hmotném světě v rozmanitých druzích těl se zakládají na mylných představách „já“ a „moje“. *Karmī* považuje tento svět za „moje“ a *jñānī* považuje „já jsem“ za vše. Všechna hmotná pojetí politiky, sociologie, lidumilství, dobročinnosti atd., která si podmíněné duše vytvářejí, se zakládají na těchto mylných představách „já“ a „moje“, což jsou důsledky silné touhy užívat si hmotného světa. Živá bytost zapoměla na svou skutečnou totožnost a ve jménu socialismu, nacionalismu, rodinné náklonnosti a tak dále se ztotožňuje se svým tělem a také s místem, kde toto tělo získala. Ve společnosti Śukadeva Gosvāmīho a Mahārāje Parīkṣita však mohou být všechna nedorozumění zmatené živé bytosti odstraněna, neboť *Śrīmad-Bhāgavatam* vše zcela jasně vysvětluje.

Śrīla Suhotra Swami: V Bhagavad-gītě Kṛṣṇa říká: *sarva-yoniṣu kaunteya...* živé bytosti se prostřednictvím třech kvalit hmotné přírody rodí do rozmanitých podob. Hmotná příroda je matkou všech tělesných podob a Kṛṣṇa k tomu říká: „Já jsem Otec, dávající sémě.“ Z védských textů víme, že když Kṛṣṇa pohlédne na Māyā-devī, zosobněnou hmotnou energii, oplodní ji živými bytostmi, *jīvami*. Ty jsou jeho nedílnými součástmi, jenž mají stejnou povahu jako jejich Otec. Na rozdíl od

Něj jsou však velice nepatrné. Kṛṣṇa je znám jako Největší, živé bytosti naopak jako atomické. Śrīla Prabhupāda vysvětluje, že my všichni jsme malými obrazy Pána a že když budeme pečlivě studovat naše vědomí, touhy atd., můžeme ledacos zjistit také o povaze Pána. Jak Prabhupāda dále vysvětluje, naše touhy se manifestují v hmotném světě skrze připoutanost a odpor k různým formám tělesné existence. Naše vědomí je přitahováno různými podobami, protože Kṛṣṇa je původní podobou. Už samotné jméno Kṛṣṇa znamená nejpřitažlivější. Kṛṣṇova transcendentální podoba je původním zdrojem všech ostatních podob v duchovním světě. Ten je *sac-cid-ānanda-vigraha*, což znamená, že je plný neomezených podob, poznání, věčnosti a blaženosti. A tak i my máme své původní duchovní podoby - tou podobou je podoba věčného služebníka Kṛṣṇy, který má v transcendentálním světě Goloky Vṛndāvanu své věčné místo. Naše původní duchovní vědomí je naplněno duchovní podobou, ale z nějakého důvodu jsme odvrátili své vědomí od Kṛṣṇy a Jeho věčného duchovního sídla. Přesto ale patříme ke Kṛṣṇovi do duchovního světa. Proto musíme změnit základní povahu našeho vědomí. Je to totiž naše základní touha, která zaměřuje naši pozornost na hmotnou energii.

Tato hmotná energie je oblastí zapomětlivosti živé bytosti. Chtěli jsme zapomenout na Kṛṣṇu a Kṛṣṇa nám to umožnil tím, že nás umístil do hmotného světa. I tak je však touha užívat si podob neustále přítomná, pouze se projevuje na úrovni hmotné přírody a skrze ni. Skrze lůno māyī se narodíme do určité podoby. Ale protože māyā je zvráceným obrazem duchovního světa, jsou i naše touhy podobně zvrácené. Tyto touhy se projevují mylnou představou „já“ a „moje“ a jsou sobecky nasměrovány místo toho, aby v jejich centru byl Kṛṣṇa.

Śrīla Bhaktisiddhānta Sarasvatī jednou vysvětloval, jak působí māyā. Māyā je plná utrpení, māyā je Kṛṣṇova energie, která je omezená, na rozdíl od duchovního světa, který je neomezený. Materialističtí filozofové často namítají, jak může mít Bůh podobu, jelikož nedokáží pochopit čím se liší hmotná a duchovní podoba, která je neomezená. Kṛṣṇa, Govinda - pasáček z Vṛndāvanu - je současně větší než největší a menší než nejmenší, jak je vysvětleno v Brahma-saṁhitě. Śrīla Prabhupāda vysvětluje, že Kṛṣṇa je tak veliký, že nespočetné množství vesmírů spočívá v Jeho břiše. Kṛṣṇa říká v Bhagavad-gītě, že svou jedinou nepatrnou částičkou udržuje všechny světy. Tím má na mysli Mahā-Viṣṇua. My si vůbec nedokážeme představit, jak je Mahā-Viṣṇu veliký, ale přesto je Kṛṣṇovou fragmentální částičkou. Takže Kṛṣṇa ve své podobě Govindy je větší než největší. Když mluvíme o Mahā-Viṣṇuovi, z jehož kožních pórů emanuje při jediném výdechu nespočetné množství vesmírů, stěží někdo dokáže alespoň částečně pochopit jeho velikost, ale Kṛṣṇa je větší než největší. Současně je však menší než nejmenší. Co je nejmenší? Nejmenší je živá bytost neboli duše. Śrīla Prabhupāda říká, že Bůh je Největší z největších a živá bytost je nejmenší z nejmenších, přesto pokud díky balzámu lásky ke Kṛṣṇovi spatří ve svém duchovním srdci podobu Govindy, která se ještě liší od podoby Paramātmu v hmotném srdci, musí jí být jasné, že Kṛṣṇa je menší než nejmenší. A přitom je to ten stejný Govinda, na kterém spočívají všechny vesmíry. To je to, proč říkáme, že duchovní podoba je neomezená.

Ale hmotná podoba je omezená a plná utrpení. Například naše těla se mohou změnit o několik centimetrů do výšky nebo do šířky, ale to je tak všechno. Sokrates, o kterém Prabhupāda prohlásil, že byl osvobozenou duší a vlastně jediným skutečným filozofem v historii západní filozofie, podal pěkné rozbory duchovní a fyzické existence. Prabhupāda velice oceňoval Sokratovy argumentace, protože byl skutečně realizovaný v tom, co říkal. Jeho slova byla například taková, že v této omezené hmotné podobě, můžeme těžko získat představu o neomezené duchovní podobě. Jak říkáme: duchovní podoba není podmíněna utrpením. A stejně tak duchovní podoby v transcendentálním světě mají stejnou povahu jako jejich Pán - jsou větší než největší a menší než nejmenší. Takoví jsou Kṛṣṇovi oddaní. Sokrates říkal, že i v tomto hmotném světě jsme současně velcí a současně malí - například JayNitai je nejmenší osoba v této místnosti ve vztahu

k posluchačům, ale oproti mravenci je to úplný obr. Relativita v hmotném světě je však jen odraz skutečných duchovních podob, semen živých bytostí.

Podobně je to i s tužbami bytostí v hmotném světě, které se zde pouze snaží imitovat Kṛṣṇovy zábavy ve světě duchovním a māyā živým bytostem umožňuje tyto touhy naplňovat. Je velice důležité zmínit se o jedné věci týkající se vědomí. To je další věc, o které se zmiňuje Sokrates. V každém okamžiku rozpoznáváme formy. Už když jsme byli malými dětmi, ptali jsme se otce nebo matky - co to je? A oni odpovídali - to je strom. Víme totiž, že slovo strom se vztahuje na tuhle podobu. Pak budeme všechny podoby stromů vnímat jako stromy. Je to na základě postřehu, že zde existuje universalita - obecnost, protože existuje obecné pojetí stromu. Dítě se tudíž u každého jiného stromu nezastaví a nezeptá se „co to je?“ Protože si uvědomilo stejnou koncepci. Tomu se v oblasti vědomí říká okamžité rozpoznání formálních principů. Proto víme, že toto zvíře se nazývá kráva, jině pták, jsou zde rozdíly chlapec - dívka, máme řeku atd.

Ale proč tomu tak je? Protože existuje původní strom, který plní všechna přání v duchovním světě a na tom stromě sedí původní pták. Pod tímto stromem stojí původní chlapec Kṛṣṇa se svou původní dívkou Śrīmatī Rādhārāṇī a poblíž se pase původní kráva. Před nimi teče původní řeka Yamunādevī. A tyto podoby expandují do nespočetných odvozených podob v duchovním světě, které se liší nekonečně mnoha detaily. A my do tohoto duchovního, věčného Kṛṣṇova světa patříme. Takže vědomí je emanací z tohoto původního duchovního světa. Díky tomu existuje okamžité rozpoznávání podob před námi a také okamžitá komunikace. Například, když s někým mluvíte po telefonu, zatím co stojíte před oknem a popisujete příteli, co se odehrává venku (na stromě sedí pták, pod stromem je chlapec s dívkou a poblíž řeky se pase kráva) on okamžitě ví, o čem mluvíte. Toto je přirozenou vlastností vědomí, toto okamžité rozpoznání forem a podob a tato okamžitá komunikace.

Na základě tohoto poznání nikdo nemůže tvrdit, že vědomí je produktem hmoty, jelikož ta podoba je zrozená z vědomí. Počítač není vědomý a nedokáže rozpoznat podoby. Dokáže manipulovat s čísly, ale to je vše. Jeho podoba není vědomá. V Číně před čtyřmi tisíci lety používali počítadlo, které pracovalo rychleji než dnešní kalkulačka a přesto nevědělo, co to je kráva. To jenom živá bytost ví, že 27 kuliček na počítadle reprezentuje 27 krav. To je doména vědomí, že dokáže porozumět podobám, ale počítač to nedokáže. Vědci, kteří se zabývají vývojem počítačů se už snažili probudit vědomí počítačů. Snažili se o to, aby počítače dokázaly rozlišovat podoby, ale neúspěšně. Existuje dokonce tzv. Thuringův test, který je založen na otázkách a odpovědích při komunikaci na dvou propojených počítačích. Uživatel na jednom monitoru má za úkol zjistit, jestli mu na druhém monitoru na jeho otázky odpovídá člověk nebo program. Absurdita celého testu spočívá v tom, že jestliže uživatel označí za toho, kdo s ním komunikoval osobu, je tento program považován za vědomý program (pozn. Alain Turing je jeden z prvních konstruktérů počítačů). To jenom pro představu, jakým způsobem myslí materialističtí vědci.

Například v USA je poslední dobou móda namlouvat netradiční vzkazy na záznamník. Podle jistého magazínu to vypadá zhruba tak, že po zvednutí sluchátka se z druhého konce ozve: „Jé ahoj, jak se máš?“ Po určitém čase je však telefonující překvapen větou: „Promiň, potřebuji z bytu vyklidit slona.“ A za další chvíli: „Nezlob se, je to skutečně velký problém, nemohl bys mi zavolat později na číslo...“ Takže volající osoba by se mohla domnívat, že na její volání odpovídá skutečná osoba. Podle Thuringova testu by to znamenalo, že se jedná o vědomý záznamník. To je úplná absurdita. Takže nejlepší způsob, jakým by se dalo charakterizovat vědomí, je okamžité rozpoznání podoby a okamžitá komunikace. Z vědomí také pochází poznání, že „já jsem“ a že jsem individuální podobou, jelikož dokážu rozlišit podoby a dokážu s nimi komunikovat.

Je ale třeba pochopit, že formy v hmotném světě jsou pouze stíny podob světa duchovního. O tom se vypráví v následujícím příběhu. V tomto známém příběhu jsou živé bytosti v tomto hmotném světě přirovnány ke svázaným zajatcům v jeskyni. Venku svítí slunce, které na stěně vytváří stíny. Jak se na stěně promítají stíny, celá scénérie vypadá jako divadlo. Dokud jsou osoby svázané, myslí si, že stíny na stěně jsou skutečné, protože oni sami nemohou chodit. Ale ty osoby, které jsou osvobozené a mohou se pohybovat, brzy zjistí, že tyto podoby nejsou skutečné. Vyjdou tedy ven na světlo, které je oslní jako duchovní světlo *brahmajyoti*. Když si zvyknou dívat se při tomto světle, teprve pak vidí skutečné podoby. A tak i hmotné tvary kolem nás vytvářejí stínovou stínovou realitu.

Do tohoto světa přichází osobně Kṛṣṇa ve své původní transcendentální podobě se svými oddanými, abychom mohli opravdu poznat, co je to realita. Před několika stoletími se Kṛṣṇa zjevil jako Śrī Caitanya Mahāprabhu, který založil saṅkīrtanové hnutí. Śrīla Prabhupāda řekl, že oddaní kteří se zaměstnají v tomto hnutí, mohou rychle získat své skutečné podoby a stejně tak uvidět i Kṛṣṇu. Dále říká, že oddaný nevidí před sebou člověka, psa, kočku nebo jinou živou bytost, ale vidí Kṛṣṇu, který je v srdci každé živé bytosti a uvědomuje si, že tato bytost na Kṛṣṇu zapomněla. Jeden člověk v Los Angeles se kdysi ptal Śrīly Prabhupādy na to, jestli vidět Kṛṣṇu je v podstatě mystická vize anebo mentální asociace. Śrīla Prabhupāda odpověděl: „Ne, to není ani vize ani asociace. To je fakt.“ A tak jeden z úkolů mise Śrī Caitanyi je prorazit toto hmotné pojetí vědomí, kdy si lidé na ulici myslí: „Já jsem toto tělo. A ostatní těla jsou na tom podobně.“ Ale s takovýmto vědomím by oddaný nemohl vykonávat saṅkīrtanovou misi, jelikož už při prvním setkání s dívkou by propadl smyslovému požitku. Ale mise Śrī Caitanyi zaměstnává oddané tím způsobem, že kohokoliv uvidíte, řekněte mu o Kṛṣṇovi. Pak lze skutečně vidět, že v každé oddané osobě je Kṛṣṇa samotný. Takto se oddaní snaží, aby se každý mohl zaměstnat v oddané službě, zpívat svaté jméno nebo se jinak podílet na podpoře saṅkīrtanového hnutí nebo jen trochu porozumět Kṛṣṇově filozofii. To jsou naše kazatelské snahy.

Śrīla Prabhupāda kī - jaya!